T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/250
KARAR NO : 2025/444
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih öncesinde 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunmayan 2022 sayılı Kanun kapsamında genel sağlık sigortalı olan davacının, tedavisinde kullanılan ilaç bedelinin ödenmemesine ilişkin uyuşmazlığın çözümünde, 5510 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ADLİ YARGININ görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : N.Ç
Vekili : Av. E. Y
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. E. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili tarafından, kanser teşhisi konulan ve 2022 sayılı Kanun kapsamında genel sağlık sigortalısı olan müvekkilinin tedavisinde kullanılan *"Keytruda"* ve *"Lenvima"* isimli ilaçların bedelinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmadığı belirtilerek, bu ilacın kesinti yapılmaksızın temini istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Edremit İş Mahkemesi 11/02/2025 tarih ve E.2024/101, K.2025/25 sayılı kararı** ile, *"2022 sayılı Kanun kapsamında aylık alan davacının sağlık yardımından yararlanma koşulları ve tedavi giderlerinin karşılanması konularına ilişkin uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği"* gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... 2022 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, "65 yaşını doldurmamış olmasının yanı sıra; a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran Türk vatandaşı engellilerden; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (4.860) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda, b) İlgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli olduklarını kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve talebine rağmen Türkiye İş Kurumu tarafından işe yerleştirilememiş olan Türk vatandaşlarından; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden RxfU7UB - D5lKRGD - zWK4EQN - UbGspk= ile erişebilirsin

ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır..." düzenlemesine; 3. maddesinde, "Bu aylıkların başlangıç tarihi, ilgililerin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına yapacakları yazılı müracaatlarını takip eden aybaşıdır. Bu aylıklar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından belirlenecek ödeme gün ve dönemlerinde peşin olarak ödenir. Aylığa hak kazanma başlangıç tarihi ile ilk aylık ödemesinin yapıldığı ödeme döneminin ilişkin olduğu aya kadar olan haklar için ise defaten ödeme yapılır." düzenlemesine; 8. maddesinde ise, "1 inci ve 2 nci maddelerin kapsamına girenlere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca aylık bağlanır ve Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden ödenir..." hükmüne yer verilmiştir.

6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre "yargı yolunun caiz olması" dava şartı olup, mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

Somut olayda; 2022 sayılı Kanun kapsamında aylık alan eşi üzerinden sağlık yardımından yararlanan davacının, sağlık yardımından yararlanma koşulları ve tedavi giderlerinin karşılanması konularına ilişkin uyuşmazlığın çözümünde, ne 506 sayılı Kanunun, ne 1479 sayılı Kanunun ne de 5510 sayılı Kanunun uygulama yerinin bulunmaması, davacı hakkında tesis edilen ve yasal dayanağı 2022 sayılı Kanun hükümleri olan davaya konu işlem ve yapılacak muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğinde bulunması ve dolayısıyla uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girmesi karşısında, HMK'nın 114/1-b maddesi uyarınca dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir...."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Balıkesir 2. İdare Mahkemesi 28/03/2025 tarih ve E.2025/238 sayılı kararı** ile, *"5510 sayılı Kanun hükümlerine tabi uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise Kanunun emeklilikleri bakımından da aynı kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Olayda davacının, 5510 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasının alt bendinin 3. alt bendi kapsamında sigortalı olduğu, 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmetlerinin bulunmadığı ve 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesinin ikinci fıkrasındaki hükmün uygulama alanının bulunmadığı gözetildiğinde, tedavisi için reçete edilen ilacun parasının davalı idare tarafından ödenmesi istemiyle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davann, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki düzenleme uyarınca görüm ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır. ..."

5. Balıkesir 2. İdare Mahkemesi tarafından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden RxfU7UB - D5lKRGD - zWK4EQN - UbGspk= ile erişebilirsin

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/73 md.)
...
Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumunda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla; Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.
...
İkinci fıkra kapsamına giren 18 yaşından küçük engelliler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi kapsamına girenlere ilişkin hükümler çerçevesinde genel sağlık sigortasından yararlandırılır. Bu engellilerin bakımı amacıyla ikinci fıkraya göre aylık bağlanacak kişilerden genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında kabul edilir.
..."

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Genel sağlık sigortalısı sayılanlar"* başlıklı 60. maddesinin ilgili 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (c) bendinin 3 numaralı alt bendi şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/38 md.)
İkametgahı Türkiye'de olan kişilerden;
a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;
1) (a) ve (c) bentleri gereğince sigortalı sayılan kişiler,
2) (b) bendi gereğince sigortalı sayılan kişiler,
b) İsteğe bağlı sigortalı olan kişiler,
c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılmayanlardan;
...
3) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,
genel sağlık sigortalısı sayılır."

8. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden RxfU7UB - D5lKRGD - zWK4EQN - UbGspk= ile erişebilirsin

9. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

> *"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)*
> *Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."*

B. Yargı Kararı

10. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, *"Metastatik Endometrium CA"* teşhisi konulan davacının tedavisinde kullanılan ilaçların temini ile bedelinin davalı Kurum tarafından karşılanması talebiyle açılmıştır.

14. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'yla, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden RxfU7UB - D5lKRGD - zWK4EQN - UbGspk= ile erişebilirsin

15. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

16. Somut olayda; davacının 5510 sayılı Kanun'un 60/c-3 maddesi kapsamında *"2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler"* kapsamında genel sağlık sigortalısı sayıldığı, sosyal güvenliğe (genel sağlık sigortası) ilişkin somut uyuşmazlıkta 2022 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama alanının bulunmadığı, öte yandan davacının 5434 sayılı mülga Kanun'a tabi hizmetlerinin ve 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4/2. maddesindeki hükmün uygulama alanının olmadığı gözetildiğinde, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki düzenleme karşısında bu Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Balıkesir 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Edremit İş Mahkemesinin 11/02/2025 tarih ve E.2024/101, K.2025/25 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Balıkesir 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Edremit İş Mahkemesinin 11/02/2025 tarih ve E.2024/101, K.2025/25 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/06/2025 tarihinde, OYBİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden RxfU7UB - D5lKRGD - zWK4EQN - UbGspk= ile erişebilirsin